

bniru' sa knita' sa Khu'biru' ni Mama' Tesing

評論《泰雅爾族語—漢語辭典》

書評『タイヤル語・中国語辞典』

On *Tayal-Chinese Dictionary*

文 | Heitay-Payan 黑帶·巴彥 (故鄉研究工作室負責人)

圖 | 編輯部

ktan maku' Mama' Tesing hiya' ga, hazi' na kawas
Thayluw tay mspat mpitu' kawas hazi' la!
kintan maku' uzi binwan niya' uzi! ta ryax mawpuw
mpitu' kawas qani ga, yasa iyat niya' hnawhan qu
inlungan niya' qani, yasa si kn'tu' miru' nanak squ
sinpangan inlungan niya' qani.

riyax qasa ga musa' sami hmkangi' sa zyuwaw na
Tayal sami ku cngkwangpo, ru 'nwahan miyan mita' kya
ngasal niya' kya Cungsinsintsun. nanu' squ halan miyan
mita' hiya' ryax qasa ga, ini' sami niya' hkasiy pnqzyu'
squ zyuwaw 'nuwahan niya' maqut sa nnbkis, ru kwara'
binruwan niya', aw'baq nyux tunux niya' kwara' qinbbaq-
an zyuwaw Tayal uw-! Aring sa 'nuwahan miyan mita'
qasa lga, strahu' maku' balay lqu Mama' Tesing qani!
Kaysxun maku' balay wah!

pzyux balay na' cyux niya' ini' gyahiy na' 'nwahan
niya' lmanu' hngzyang na kay' nnbkis na' qu Mama'
Tesing qani, nanu' kmal maha musa' ya'qani qu musa'
niya' pzitan miru' iy malax Komoing la maha, nanu' nyux
balay r'agan na Yaba' Utux kayal, ru nanu' kya cikay wal
niya' phtgun biru' niya' misuw qani lruw! Ktan maku'
kwara' kin'buk niya' qani lga, msayux saku' balay nanak
la.

misuw qani lga sazing qu pincka' niya' miru' ka biru'
Khu' na ke' Tayal, qu nyux niya' sbiru' qani hiya ga, ubuy
na ke' Tayal ka gluw na Mkmuyaw qu ke' naha' qani, ga
ke' na Sqoyaw sawn na Tayal hiya', ga ini' baqi na
tthawki' na' qu ubuy gluw ke' na mesqoyaw qani na'.

ktan ta' qsahuy birwan niya' qani hiya' ga, maki' qutux
qu iyat kkntan kwara' squliq na' qu bniru' niya ka maha
ö qani, skahul sa biru' na Thayluw ga aki' yasa qu sawn

認識 廖英助老前輩大約是在
1998年左右吧，之前也拜
讀過他的作品。相隔17年，他還是一
直在默默執行自己的夢想。之前因為
田野調查，與鄭光博去過廖前輩在中
興新村的家中拜訪。當時，他不吝分
享自己曾經拜訪過耆老的訪談錄音以
及本身的作品，這位前輩的頭腦裡真
是處處珍寶。經過該次的拜訪，對他
就更加尊敬了。

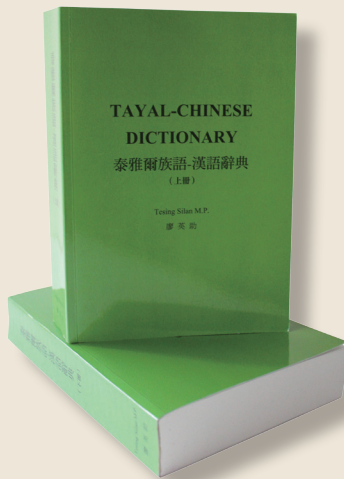
廖前輩家裡藏有相當多封存的錄音
帶，他曾表示那些都是在公職退休後，
所要繼續努力的工作，老天真是不負苦
心人，如今他已陸續出了3-4本有關訪談
記錄的書籍，看過他的心血之後，總是
自覺慚愧。

2014年12月，廖前輩出版一套上、
下兩冊的泰雅爾族語與漢語對照的辭典
作品，並榮獲2014年第三期「原住民族
文化藝術事項補助」。辭典中所使用的
族語，是屬於泰雅語底下的muyaw語言
支系裡的一種，在泰雅族裡稱為
「sqoyaw語」，這種分類是學術界尚未
確認的分類。

naha' ə qasa. squ wayal psbaq kiya Sing-gaku-ing na cyoro kyokay hiya' ga, ini' baqiy sa musa' yaqih ktan iy pzyux iyal qu sbiru' qu biru' na ə qasa hazi' ru, siy naha' say maha yasa sungus niya cyux mluw sa biru' tay puqing qu ə qasa lru, miru' lga nway lqingun qasa hiya', ana ini' si bruwaniy krayryax maha ga, knita' maku' nanak kung hiya' ga, nanu' yan bbiru' ni Mama' Tesing qani qu sinhzya-zyun maku' kuwing.

ta qu sawn maha hngzyang na ə qani hiya' ga pzyang balay krhun maku' mita' qani hya', qu hngzyang na ə qani hiya' ga, ini' pshriq krayryax sa kay' na Tayal qani hiya', nyan nqu kay' maha **''pux** qani hiya' ga, cyux sbiru' ni Mama' Tesing maha **ööpux** hiya', aw'ga nyux sqtuxun na Thawki' ta' hiya' ga **''pux** qani qu bbiru' naha' hiya'. maki' qutux lawzi kkayal maha **cyux maymaw m pux rngu' m'utu'** qani uzi ga, bbiru' ni mama' Tesing hiya' ga **cyux memaw mö'ö'öpux röngu' mö'utu'** sawn niya' miru' hiya, ga taqu biru' na sawn maha **mə nqu m''pux [mə-ʔə-ʔə-pux]** qani ga, yasa qu sawn naha' maha ini' naha' laxiy, ga niwan wayal maylqing ru, ana ini' brwani ga musa' baqun nanak maha qu kay' naha' hiya' ga, kiya qu iyat minqbaq sa kay' Tayal ka laylaqi' misuw hiya' lga, iyat naha' bqbaqun lasa hiya' la. ana uzi ga baliy maha cyux si glgiy na ə kwara' qu kay' uzi. nanu' yasa qu siga musa' ta' krhun cikay mita' qu zyuwaw qaniy, nanu' yasa qu, nyux ta' spkita' birwan ni mama' Tesing qani ru nyux ta' baqun sqani lqu zyuwaw qani, niwan nyux ta niya' pwahun qutux zyuwaw ka musa' ta' krhun mita'.

Kahul squ biru' ni Mama' Tesing qani ga sazing qu zyuwaw nyux ta' niya' spsbaq qami, qutux ga nanu' yaqu bbiru' squ hngzyngan na ə qani, ru qutux uzi hiya' ga yaqu pin'ulahan kay' na Tayal qani ga, iyat nanak yaqu nyux naha ps'nakun ka kay' na Squliq qani squ Kay' na C'uli' qani nanak, ' nblaq cikay smi' inlungan kusa' qu Thawki' ta' qani.

廖英助的《泰雅爾族語—漢語辭典》(上、下冊)於2014年12月出版。本書榮獲原住民族文化事業基金會2014年第三期「原住民族文化藝術事項補助」。

辭典中有一個符號是一般人沒有使用的「ö」，那是泰雅語裡面「ə」（接近注音ㄛ）的發音，過去在玉山神學院的族語教學當中，如果是重覆太多的符號，逐一書寫出來會顯得太過礙事，因此一般將其視為必然產生的語音，認為「ə」屬於「弱化現象」而可以省去不寫。事實上，站在本人的立場來說，我認為該詞語中原本即含有的符號就應該如實呈現。「ə」的發音一直都是非常重要的部分，例如「用來壓的東西」稱為「ööpux」，若用現在暫定的書寫方式應該是「''pux」；而表示「堆成互相疊壓的情形」的詞彙稱為「cyux maymaw m ''pux rngu' m'utu'」，在本辭典寫成「cyux memaw mö'ö'öp- ux röngu' mö'utu'」。在現行書寫方式裡，「m''pux ([mə-ʔə-ʔə-pux])」一詞的「m ([mə])」被認為是同字產生的聲音，並非不存在，只是語音弱化；然而事實上，泰雅語中有許多詞彙並不一定都有「ə」的發音，對於不識族語的新生代來說，如果乏人教導，就無法理解。所以，「ə」的符號應該如何呈現，是大家必須重視的問題。在本辭典符號表現的「引導」之下，讓我發現了這個書寫符號的重要性，這也是在廖前輩的辭典中給我們的一個重要關注點。

這本辭典同時拋出幾個訊息，除了大家不適應的「ö」符號的使用之外，還告訴我們在泰雅語裡，並非只有單純的是賽考利克和澤敖利兩種支系而已，更精細的劃分應該還要請學術單位多多費心。◆